

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут природничих наук

Кафедра біології та екології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Екологічне підприємництво**

Освітня програма Екологія

Спеціалізація (за наявності) _____

Спеціальність 101 Екологія

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31” серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

Розробники силабусу: Мельниченко Галина Михайлівна – кандидат біологічних наук, викладач кафедри біології та екології.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Екологічне підприємництво
Освітня програма	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	Екологія
Галузь знань	101 Екологія
Освітній рівень	(бакалавр/магістр/PhD)
Статус дисципліни	(основна/вибіркова)
Курс / семестр	4 / 7
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 30 год. Практичні заняття – 30 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета. Метою вивчення дисципліни є формування фундаментальних систематизованих основ знань які повинні стати базою для створення екологічного безпечного виробництва з урахуванням ринкових механізмів. Метою також є формування теоретичних уявлень та знань майбутніх спеціалістів-екологів в області екологізації підприємницької діяльності; розвиток соціо-економіко-екологічного мислення для побудови екологічно безпечної територіальної організації життя. Предметом вивчення дисципліни є виробничі відносини між різними суб'єктами підприємницької діяльності з одного боку, та підприємцями і найманими працівниками з іншого в сучасних умовах ринкової економіки.

Результати навчання, які студент повинен набути після вивчення курсу:

На основі вивчення курсу студент повинен

знати:

- основні поняття і закони економічної теорії;
- основні концепції екології та наслідки впливу діяльності людини на довкілля;
- структуру та зміст природоохоронного законодавства;
- основи взаємодії промислових підприємств із навколишнім середовищем;
- методи і засоби охорони та раціонального використання ресурсів;
- основні підходи до контролю та стимулювання розвитку екологічного підприємництва в Україні.

вміти:

- організувати виробництво на основі критерію еколого-економічної ефективності;

- досліджувати ринок екологічно чистих товарів і послуг;
- прогнозувати життєвий цикл та визначити позиції екологічно чистого товару на ринку;
- будувати систему менеджменту довкілля та інтегрувати її в існуючі системи менеджменту на підприємстві;
виконувати послуги з екологічного менеджменту, консалтингу, екологічного аудиту, екологічного страхування, екологічного маркетингу, лізингу, з екологічної модернізації виробництва.

Компетентності:

ЗК03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК14. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

СК15. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.

СК16. Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук.

СК17. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.

СК18. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.

СК19. Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління.

СК20. Здатність проводити екологічний моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища.

СК22. Здатність до участі в розробці системи управління та поводження з відходами виробництва та споживання.

СК25. Здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем.

Програмні результати навчання:+

ПР04. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.

ПР07. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.

ПР11. Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище.

ПР12. Брати участь у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами.

ПР19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

3. Структура курсу

Тема, план	Форма заняття	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Екологічне підприємництво та екологізація економічного розвитку.	Лекція	2	10 балів	1 тиждень
Екологічне підприємництво. Функції підприємництва, предмет вивчення. Принципи та передумови здійснення підприємництва. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Поняття про фонди підприємств.	Лекція	2	10 балів	1 тиждень
Поняття та суть екологізації економічного розвитку. Принципи та напрями екологізації економічного розвитку. Методи усунення глобальної екологічної кризи. Методи екологізації економічної сфери України. Сутність екологічного підприємництва як засобу екологізації економічного розвитку. Напрями екологічного підприємництва в Україні. Екологічне підприємництво в умовах переходу до ринкової економіки.	Лекція	2	10 балів	1 тиждень
Сутність і зміст підприємництва. Товарне виробництво – основа виникнення підприємництва. Економічна свобода як основна умова розвитку підприємництва. Найважливіші елементи підприємницької діяльності з врахуванням екологізації. Основні	Лекція	2	10 балів	1 тиждень

джерела підприємницької ідеї. Структура статуту та засновницького договору. Механізм формування статутного фонду. Основні умови формування екологічного підприємництва. Зміст законів попиту та пропозиції.				
Еластичність попиту та пропозиції. Сутність конкуренції, форми та методи конкурентної боротьби. Основні типи та форми власності.	Лекція	2	10 балів	1 тиждень
Правова та законодавча база екологічного підприємництва в Україні.	Лекція	2	10 балів	1 тиждень
Міжнародні правила і законодавчі акти в екологічній сфері. Участь України в міжнародному співробітництві в екологічній сфері. Основи правової та законодавчої бази екологічного підприємництва в Україні. Особливості джерел правового регулювання в сфері природокористування. Необхідність подальшого удосконалення законодавчої бази екологічного підприємництва. Поняття про природоохоронні комплекси та їх технічну базу.	Лекція	2	10 балів	1 тиждень
Екологічне підприємництво та створення технічної бази природоохоронних комплексів. Потреба державного регулювання екологічного підприємництва. Аналіз підприємницької діяльності в екологічній сфері. Антропогенний вплив на природу та його	Лекція	2	10 балів	1 тиждень

результати. Ринкові механізми і структури в організації і управлінні природокористуванням.				
Концепція природокористування як сфери ринкових відносин. Принципові основи формування і функціонування ринкових механізмів природокористування. Планування і прогнозування використання природних ресурсів. Природоохоронні й ресурсозберігаючі технології та обладнання. Правові основи підприємницької діяльності в Україні. Механізм державного регулювання підприємницької діяльності. Стратегія дерегулювання підприємницької діяльності. Сертифікація підприємницької діяльності. Проблеми розвитку малого бізнесу в Україні.	Лекція	2	10 балів	1 тиждень
Еколого-економічні методи регулювання природокористування.	Лекція	2	10 балів	1 тиждень
Типи, види і форми природокористування. Ліцензування природокористування. Лімітування природокористування. Договірні форми природокористування. Екологічна експертиза. Суть економічного механізму охорони навколишнього природного	Лекція	2	10 балів	1 тиждень

середовища. Природні кадастри.				
Основні елементи економічного механізму регулювання природокористування. Джерела фінансування охорони навколишнього природного середовища. Плата за природні ресурси та забруднення навколишнього природного середовища. Фонди охорони навколишнього природного середовища. Методики визначення екологічного збитку від забруднення навколишнього природного середовища. Розрахунок економічного ефекту природоохоронних заходів.	Лекція	2	10 балів	1 тиждень
Стратегія ціноутворення. Етапи встановлення вільних цін. Сутність маржинального прибутку. Загальна характеристика цінних паперів. Інвестиції, їх види і характеристика. Поняття виробничих інвестицій (капіталовкладень), їх склад, структура, джерела їх фінансування. Оцінка економічної ефективності виробничих інвестицій в умовах ринку. Основні фактори підвищення ефективності використання капітальних вкладень.	Лекція	2	10 балів	1 тиждень
Інвестування підприємництва в	Лекція	2	10 балів	1 тиждень

екологічній сфері та ринок екологобезпечних товарів.				
<p>Інвестиційна діяльність та охорона довкілля: визначення та поняття.</p> <p>Державне регулювання інвестиційної діяльності. Управління інвестиційною діяльністю.</p> <p>Інвестиційне проектування: економічне обґрунтування проекту (бізнес-план).</p> <p>Визначення ефективності інвестиційного проекту. Інвестиції у природоохоронні заходи. Поняття ринку екологічних товарів та послуг. Поняття інфраструктури сучасного ринку екологічних товарів.</p>	Лекція	2	10 балів	1 тиждень
<p>Особливості становлення ринку екологічних товарів та послуг в Україні.</p> <p>Чинники попиту на ринку екологічно безпечних товарів та послуг. Природні ресурси як складова ринку чинників виробництва.</p>	Практичне заняття	2	10 балів	1 тиждень
<p>Договірні взаємовідносини в бізнесі. Характеристика партнерських зв'язків. Поняття і форми міжнародного бізнесу. Спільні підприємства.</p>	Практичне заняття	2	10 балів	1 тиждень

<p>Регулювання міжнародної підприємницької діяльності. Застосування природоохоронного законодавства при ліцензуванні підприємницької діяльності з врахуванням екологічних вимог. Санкції за порушення екологічного законодавства в процесі підприємницької діяльності. Адміністративно-правові охоронні заходи у сфері екологічного підприємництва України. Види адміністративно-правових режимів захисту підприємництва.</p>				
<p>Екологічне підприємництво та екологізація економічного розвитку.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>2</p>	<p>10 балів</p>	<p>1 тиждень</p>
<p>Екологічне підприємництво. Функції підприємництва, предмет вивчення. Принципи та передумови здійснення підприємництва. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Поняття про фонди підприємств.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>2</p>	<p>10 балів</p>	<p>1 тиждень</p>
<p>Поняття та суть екологізації економічного розвитку. Принципи та напрями екологізації економічного розвитку. Методи усунення глобальної екологічної кризи. Методи екологізації економічної сфери України. Сутність екологічного</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>2</p>	<p>10 балів</p>	<p>1 тиждень</p>

підприємництва як засобу екологізації економічного розвитку. Напрями екологічного підприємництва в Україні. Екологічне підприємництво в умовах переходу до ринкової економіки.				
Сутність і зміст підприємництва. Товарне виробництво – основа виникнення підприємництва.	Практичне заняття	2	10 балів	1 тиждень
Правова та законодавча база екологічного підприємництва в Україні.	Практичне заняття	2	10 балів	1 тиждень
Міжнародні правила і законодавчі акти в екологічній сфері. Участь України в міжнародному співробітництві в екологічній сфері. Основи правової та законодавчої бази екологічного підприємництва в Україні. Особливості джерел правового регулювання в сфері природокористування. Необхідність подальшого удосконалення законодавчої бази екологічного підприємництва. Поняття про природоохоронні комплекси та їх технічну базу.	Практичне заняття	2	10 балів	1 тиждень
Екологічне підприємництво та створення технічної бази природоохоронних комплексів. Потреба державного регулювання екологічного підприємництва. Аналіз підприємницької діяльності в екологічній сфері. Антропогенний	Практичне заняття	2	10 балів	1 тиждень

вплив на природу та його результати. Ринкові механізми і структури в організації і управлінні природокористуванням.				
Концепція природокористування як сфери ринкових відносин. Принципові основи формування і функціонування ринкових механізмів природокористування. Планування і прогнозування використання природних ресурсів. Природоохоронні й ресурсозберігаючі технології та обладнання. Правові основи підприємницької діяльності в Україні. Механізм державного регулювання підприємницької діяльності. Стратегія дерегулювання підприємницької діяльності.	Практичне заняття	2	10 балів	1 тиждень
Еколого-економічні методи регулювання природокористування.	Практичне заняття	2	10 балів	1 тиждень
Економічна свобода як основна умова розвитку підприємництва. Найважливіші елементи підприємницької діяльності з врахуванням екологізації. Основні джерела підприємницької ідеї. Структура статуту та засновницького	Практичне заняття	2	10 балів	1 тиждень

договору. Механізм формування статутного фонду.				
Основні умови формування екологічного підприємництва. Зміст законів попиту та пропозиції. Еластичність попиту та пропозиції.	Практичне заняття	2	10 балів	1 тиждень
Сутність конкуренції, форми та методи конкурентної боротьби. Основні типи та форми власності.	Практичне заняття	2	10 балів	1 тиждень
Сертифікація підприємницької діяльності. Проблеми розвитку малого бізнесу в Україні.	Практичне заняття	2	10 балів	1 тиждень

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	+
Практичне заняття	80
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	10
Залік	100
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Лекції	+		+		+		+		+		+		+				+
Практичні з-тя		10		10		10		10		10		10		10	10		80
Самостійна р-та													10				10

Індивідуальні завдання															10		10
Екзамен/Залік																	100
Всього																	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Кабінет екологічного коворкінгу 520, електронний фліпчарт, мультимедійна дошка та мультимедійний проектор.
Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Марова С.Ф., Солоха Д.В., Погребняк Л.О., Белякова О.В., Морєва В.В., Турбіна О.І. Інституціональні основи ефективного реформування системи природокористування в умовах реалізації концепції сталого розвитку в Україні. Монографія. – ТОВ «ППНС», 2019. – 304 с. 2. Солоха Д.В. Концепти інноваційного розвитку підприємництва/ Національний університет «Києво-Могилянська академія». – Київ., 2018. – 263 с. 3. Мельник Л. Г. «Зелена» економіка (досвід ЄС і практика України у світлі III і IV промислових революцій): Підручник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. 4. Лісова Н.О. Екологічний бізнес. Навчально-методичний посібник. Тернопіль: Вектор. – 2017. – 72с. 5. Шуляк Б.В. Розвиток екологічно орієнтованого підприємництва на сільських територіях: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». – Житомирський національний агроекологічний університет Міністерства освіти і науки України, Житомир, 2018. 227 с. 6. Кравченко М. С. Екологічне підприємство в Україні: сутність, поняття, сучасний розвиток і перспективи цього виду діяльності в країні. Теоретичні та практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2017. Вип. 16. С. 362-369. 7. Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади на 2021-2023 рр. / Миленька М.М., Мельниченко Г.М., Різничук Н.І., Клід В.В. Режим доступ: https://www.mvk.if.ua/uploads/files/54608_8.pdf 	

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра біології та екології, вул. Галицька, 201, кабінет екологічного коворкінгу 520, +38-0342-596164, https://kbe.pnu.edu.ua/ , kbe@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Мельниченко Г.М.
Контактна інформація викладача	halyna.melnichenko@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність 	жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.
Пропуски занять (відпрацювання)	відпрацювання до початку наступного заняття
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	вказати причину
Невідповідна поведінка під час заняття	не допускається
Додаткові бали	-
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи

Викладач

Мельниченко Г.М.